

TERMOTÖÖDELDUD PUIT

Eesti turule on ilmunud uus ehitusmaterjal – termopuit. Seda tuntakse ka suitsutatud või kuumtöödeldud puiduna. Termotöötlemine ($t = 195...230\text{ }^{\circ}\text{C}$), milles kasutatakse ainult kuumust ja auru, lisamata mingeid kemikaale, modifitseerib naturaalpuidu omadusi püsivalt.

Termopuit on naturaalpuidust tumedam, ilmastiku- ja mädaniku-kindlam, tema soojusisoleeriv omadused on paremad, niiskusdeformatsioon üldjuhul napim ja mõõtmestabiilsus suurem. Deformatsioonid, nagu keerdumine, kaardumine, pundumine ja kahanemine, on minimaalsed, tasakaaluniiskus on naturaalpuiduga võrreldes isegi 50% napim – tähelepanuväärne eelis välitingimustes, nagu näiteks akende, uste jm puhul, kus niiskus muutub eriti laiates piirides.

Termopuit on suurepärase aluspind värvimiseks ning võib pikendada viimistluse vastupidavust ja ühtlasi hooldusperioodi. Kasutuselt kõrvaldatud termopuit sobib kütteks – seegi etapp on ökoloogiliselt probleemitu.

Puidu tugevus termotöötlemisel mõnevõrra väheneb – seda enam, mida kõrgemat temperatuuri kasutatakse. Tugevust mõjutavad veel puidu liik ja toorme kvaliteet ning struktuurivead, nagu oksakohad. Sellest tulenevalt ei soovitata termotöödeldud puitu kasutada kandedetailideks, kuni pole

tehtud lisakatseid. Praegustele kogemustele tuginedes ei saa teda kasutada ka pinnasesse ja vette asetatavates konstruktsioonides.

Termotöötlemine sobib kõikide puiduliikide puhul (enim kasutatakse mäнди, kuuske, kaske ja haaba) ja nii saadud materjal on nägus ning keskkonnasõbralik alternatiiv troopilistele puiduliikidele. Termotöödeldud puidu pind tuleb töödelda nii teda UV-kiirguse eest kaitsvate kui ka talle iseloomulikkude lõhna kaotavate ainetega.

Välitingimustes kasutatavalt termopuidult nõutakse seene- ja mädanikukindlust (mis on ka suurel määral tagatud), sisetingimustes on esmane väärispuidu välimus. Et termopuit “mängib” vähem, saab teda kasutada sellisteski konstruktsioonides (ka mööblitööstuses), kus puit oli varem mõeldamatu.

Maja sisustamiseks ja möbleerimiseks sobivad lehtpuudest kõige paremini termotöödeldud kask ja haab, okaspuidust on kohaseim mäнд.

Termotöödeldud kask sobib väga hästi köögi tööpinn-

naks. Seda võib ka lakkida või vahatada. Peitsida pole termopuidu pinda tarvis – tänu tumedamale toonile näib ta isegi väärispuiduna. Ühendades termotöödeldud puidu muude materjalidega, saab valmistada ebatavalisi puitesemeid.

Laudpõrandaks ja parketiks sobib kõige paremini termotöödeldud kask. Parketitööstuses on termotöötlemise peaesmärkideks puidu värvuse muutmine ning vee imendumisvõime ja pragude tekkimise vähendamine. Väärispuidu välimusega termokasest põrandad ei “mängi” peaaegu üldse, viimistlusainetega saadakse ilus tume või heledam pind. Termokasest põrand on tänu materjali omapärale oivaline lahendus ning tema hindki on konkurentsivõimeline.

Sauna sobib termotöödeldud haab, nii laudade kui ka paneelidena. Termotöötlus suurendab puidu vastupidavust seenkahjustuse suhtes ja ka bakterite vohamine materjali pinnal on tõenäoliselt pärsitud. Termotöödeldud puit on halb soojusjuht – ilmneb see nii, et laudad tunduvad puutel

jahedamana.

Ehitustel kasutatakse termotöödeldud puitmaterjali eelistatult peenpalkideks ja prussideks, konstruktsiooni kandvates osades piiratult. Ukse- ja aknamaterjaliks on enamasti termomäнд.

Näiteid termopuidu kasutamisest:

- **mäнд** – tavamööbel, köögi- ja mänguväljakute mööbel, aknad, ukсед, seinapaneelid ja -katted, sauna seinapaneelid, terrassipõrandad, põrandalauad, karniisid;
- **kuusk** – välisseina katted, seinapaneelid ja -katted, poolfabrikaatseina elemendid, helibarjäärid, aiamaaterjal;
- **kask** – köögi- ja aiamaööbel, tööpinnad, parkett, sisepõrandad ja -paneelid, skulptuurid, karniisid, löike-lauad, puusepamaterjal;
- **haab** – saunapaneelid, -lauad ja -pingid, mööbel, treitud esemed, skulptuurid, puusepamaterjal.

